

בש"פ 10011/16 - מוחמד יאסין נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
בש"פ 10011/16

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: מוחמד יאסין

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, בעמ"ת 30871-12-16, מיום 20.12.2016, שניתנה על ידי כב' השופט א' יקואל

בשם המבקש: עו"ד ג'אבר ליווא

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט א' יקואל), בעמ"ת 30871-12-16, מיום 20.12.2016, בגדרה התקבל עררה של המשיבה על החלטתו של בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה (כב' השופטת א' וישקין - שופטת בכירה), במ"ת 8892-10-16, מיום 14.12.2016.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 30.10.2016, הוגש כתב אישום נגד המבקש, המייחס לו עבירות של נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: הפקודה); נהיגה ללא רישיון נהיגה, לפי סעיף 10(א) לפקודה; נהיגה ללא רישיון רכב, לפי סעיף 2 לפקודה; ונהיגה ללא פוליסת ביטוח בת-תוקף, לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.

מעובדות כתב האישום עולה, כי ביום 29.10.2016, נתפס המבקש כאשר הוא נוהג בכביש 444, ברכב פרטי מסוג יונדאי. זאת, לאחר שרישיון הנהיגה של המבקש נפסל קודם לכן, בתאריך 29.12.2013, בנוכחותו, לתקופה של

שלוש שנים, בגין ביצוע עבירה קודמת. עוד נטען בכתב האישום, כי המבקש נהג ברכב, כאמור, מבלי שהיו ברשותו רישיון רכב ופוליסת ביטוח ברי-תוקף.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה להארכת מעצרו של המבקש עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. בבקשה נטען, כי למשיבה "ראיות טובות" להוכחת אשמתו של המבקש, ובהן, בין היתר, דו"חות פעולה של השוטרים שראו אותו נוהג ברכב. עוד נטען, כי בעניינו של המבקש קמה עילת מעצר בגין מסוכנותו, הנלמדת מעברו התעבורתי והפלילי המכביד, ומהעובדה כי הוא נהג ברכב בזמן שהיה תחת פסילת רישיון. כמו כן, נטען כי לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרורו של המבקש בערובה.

4. ביום 20.11.2016, ערך שירות המבחן תסקיר מעצר בעניינו של המבקש. בתסקיר נאמר, כי המבקש הינו כבן 25, רווק, וכי טרם מעצרו התגורר בבית הוריו בעיר טייבה. שירות המבחן עמד על עברו התעבורתי והפלילי של המבקש, הכולל הרשעות קודמות בעבירות של נהיגה תחת פסילה ונהיגה בקלות ראש, והרשעה נוספת בעבירה של שימוש בסמים. עוד ציין שירות המבחן, כי "מדובר בבחור צעיר, ולא בשל המתקשה בדחיית סיפוקים ופועל על פי צרכיו מבלי שמקבל [את] גבולות החוק". לאור האמור, העריך שירות המבחן, כי "קיים סיכון משמעותי להישנות התנהלותו הבעייתית" של המבקש. כמו כן, התייחס שירות המבחן לאפשרות שחרורו של המבקש לחלופת מעצר תחת פיקוח הוריו, בביתם שבעיר טייבה. בהקשר זה, התרשם שירות המבחן, כי "ההורים מתקשים להוות דמויות סמכות ומציבות גבול" עבור המבקש לאורך זמן, ולפיכך, שירות המבחן לא בא בהמלצה לשחרורו של המבקש לחלופת מעצר.

5. בדיון מיום 23.11.2016, הורה בית משפט השלום לתעבורה (להלן: בית המשפט לתעבורה) על עריכת תסקיר משלים בעניינו של המבקש, לצורך בחינת כשירותם של מפקחים נוספים. בתסקיר המשלים, מיום 11.12.2016, בחן שירות המבחן את האפשרות כי המבקש ישוחרר לחלופת מעצר בפיקוח שני דודיו, המתגוררים בעיר טייבה עם משפחותיהם, בבתיהם הנמצאים באותו יישוב. שירות המבחן התרשם, כי מדובר ב"אנשים המקיימים אורח חיים תקין ונורמטיבי", וכי הם "מסוגלים לזהות מצבי סיכון במהלך מעצר הבית ולצמצם הסיכון במצבו של מוחמד [המבקש] להמשך התנהלות שולית". לאור זאת, בא שירות המבחן בהמלצה על שחרורו של המבקש לחלופת מעצר שעיקרה מעצר בית מלא, בפיקוחם של שני דודיו.

6. בהחלטתו מיום 14.12.2016, קיבל בית המשפט לתעבורה את המלצתו של שירות המבחן, דחה את בקשת המשיבה למעצרו של המבקש עד לתום ההליכים, והורה על שחרורו של המבקש לחלופת המעצר המוצעת, בתנאים מגבילים. זאת, לאחר שבית המשפט לתעבורה נתן את דעתו לאמור בתסקירי שירות המבחן בעניינו של המבקש; לעובדה כי המבקש הודה במיוחס לו בכתב האישום, ולקח אחריות על מעשיו; וכן לעובדה כי, אותה העת, שהה המבקש מזה "כחודשיים בתנאי מעצר ועניין זה ניכר בפניו ובהתנהגותו".

7. ביום 14.12.2016, הגישה המשיבה ערר לבית המשפט המחוזי, בגדרו נטען כי שגה בית המשפט לתעבורה בהחלטתו לשחרר את המבקש למעצר בית. נטען בערר, כי למבקש עבר תעבורתי מכביד ביותר, הכולל 11 עבירות שבוצעו מאז החל המבקש לנהוג בשנת 2008, כאשר "בין היתר מדובר בנהיגה בפסילה בפעם השלישית". עוד נטען בערר, כי באחד מהמקרים בהם נהג המבקש תחת פסילה, הוא גרם לתאונת דרכים בנסיבות חמורות ביותר, תוך כדי ביצוע עבירות של: נהיגה בקלות ראש; גרימת חבלה של ממש; נהיגה ללא ביטוח בתוקף; אי ציות לאור אדום ברמזור; אי ציות להוראות שוטר; עזיבת מקום תאונה; אי הגשת עזרה לנפגע; ואי מסירת פרטים. בנוסף טענה המשיבה, כי

העונשים שריצה המבקש בגין הרשעותיו הקודמות, ובהם 6 חודשי מאסר בפועל, 6 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות; וכן עונש מאסר מותנה בן 12 חודשים שריחף מעל לראשו, לא הרתיעו אותו מביצוע העבירות מושא כתב האישום. כל אלו, לשיטת המשיבה, מצביעים על מסוכנותו של המבקש לכלל הציבור.

8. ביום 20.12.2016, קיבל בית המשפט המחוזי את עררה של המשיבה, והורה על מעצרו של המבקש עד לתום ההליכים במשפטו. בית המשפט המחוזי קבע, כי קיים קושי ממשי ליתן במבקש "את מידת האמון המתבקשת, המהווה תנאי אין בלתו להוראה על שחרורו בתנאים מגבילים", וזאת, לאור "נסיבות המעשה והעושה", אשר "מלמדות כי הוא אינו מורתע מרשויות החוק, מהוראות הדין ומהעונשים שהושתו עליו".

תחילה, ציין בית המשפט המחוזי בהחלטתו, כי, ככלל, אין עוצרים נאשם בעבירות תעבורה, עד לתום ההליכים במשפטו. ואולם, כאשר לנאשם עבר תעבורתי מכביד, וכאשר הוא מעל באמון שנתן בו בית המשפט בעבר, "אזי יש מקום ואף חובה לעצרו עד תום ההליכים". עניינו של המבקש, כך קבע בית המשפט המחוזי, נכנס בגדר המקרים החריגים ויוצאי הדופן, בהם מוצדק להורות על מעצר עד לתום ההליכים של נאשם בעבירות תעבורה. בהקשר זה, נתן בית המשפט המחוזי את דעתו ל"נסיבות המעשה", ובכלל זאת, לעובדה כי המבקש נהג ברכב, כשהוא ללא רישיון נהיגה ובזמן פסילה; כאשר אין ברשותו רישיון רכב וביטוח לרכב ברי-תוקף; וכאשר לחובתו הרשעות קודמות בביצוע עבירות דומות, שתוצאת אחת מהן היתה תאונה קשה.

בהמשך, התייחס בית המשפט המחוזי ל"נסיבות העושה", ובתוכן, לעובדה כי "זו הפעם השלישית שבה נתפס המבקש כשהוא נוהג ברכב בתקופת פסילה וללא רישיונות רכב וביטוח תקפים", וכן לעובדה כי הוא הורשע בעבר "בביצוע עבירה דומה ונגזרו עליו עונשים לרבות מאסר ומאסר מותנה". כמו כן, הטעים בית המשפט המחוזי, כי מסוכנותו של המבקש נלמדת גם מתסקיר המעצר שהוגש בעניינו, ביום 20.11.2016, ממנו עולה, כי חרף ניסיונו של המבקש לתלות את הקולר למעצרו בהתקיימות "אירוע דחק שהוביל להתנהגות אימפולסיבית מצדו", הרי שהוא התקשה להסביר את ה"חזרתיות שבהסתבכויותיו", והתקשה להתייחס במידת החומרה הנדרשת למצבו.

אשר לשאלת היתכנותה של חלופת מעצר, שיש בכוחה להשיג את מטרת המעצר בדרך שפגיעתה במבקש פחותה, ציין בית המשפט המחוזי, כי שאלה זו טעונה בחינה דו-שלבית. בית המשפט המחוזי קבע, בהקשר זה, כי חרף גילו הצעיר של המבקש, הרי ש"נסיבותיו החריגות של המקרה דנן" אינן מאפשרות ליתן במבקש את האמון הדרוש, ומשכך, אין הוא צולח את השלב הראשון, שכן כל חלופת מעצר לא תסכון בעניינו. עוד הוסיף בית המשפט המחוזי וציין, כי לא נעלמה מעיניו המלצת שירות המבחן, שניתנה במסגרת התסקיר המשלים. ואולם, בית המשפט המחוזי הטעים, כי "המלצה זו מתייחסת לשלב השני שבמבחן הדו שלבי", ולאור הקושי האמור ליתן במבקש "את מידת האמון הנדרשת לשם שחרורו בתנאים מגבילים", לא קיבל בית המשפט המחוזי את המלצת שירות המבחן.

הבקשה לרשות ערר

9. בבקשה שלפניי טען המבקש, כי בית המשפט המחוזי החמיר עמו "באופן קיצוני ביותר היורד לפגיעה חמורה" בזכויותיו של המבקש, החמרה אשר משמעה, הלכה למעשה, הטלת עונש מאסר בפועל אף שטרם נגזר דינו. נטען בבקשה, בהקשר זה, כי מדובר ב"שאלות כבדות משקל ביחס לאיזונים הראויים בפסיקה בכל הקשור לזכויות הנאשם והציבור", המצדיקות מתן רשות ערעור בפני ערכאה שלישית. עוד נטען, כי בית המשפט המחוזי ייחס משקל רב

"לעברו הרחוק" של המבקש, ולעומת זאת, לא נתן משקל מספיק לתקופה הארוכה שבמהלכה לא ביצע המבקש עבירות, ולעובדה כי העבירה בוצעה זמן קצר טרם סיום תקופת התנאי של המאסר המותנה, שהושת עליו. בהמשך נטען, כי שגה בית המשפט המחוזי עת התעלם, "הלכה למעשה", מהתסקיר המשלים שהוגש בעניינו של המבקש, ומהשינוי שהוא ביצע באורחות חייו. המבקש טען בנוסף, כי בית המשפט המחוזי לא נתן את המשקל הראוי להתנהלותו של המבקש עובר להחלטת המעצר, ובתוך כך, להודאתו במיוחס לו בכתב האישום, ולאחריות שהוא לקח על מעשיו. בסיכומו של דבר, כך לשיטת המבקש, "אין מדובר במקרה בו ניתן לשלול לחלוטין את האפשרות לשחרורו" של המבקש "לחלופה ראויה".

דין והכרעה

10. לאחר עיון בבקשת רשות הערר ובנספחיה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. הלכה היא, כי הרשות לערור על החלטה בנושא מעצר, לפי סעיף 53(א1)(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, שמורה למקרים מיוחדים, בהם עולה שאלה משפטית בעלת חשיבות עקרונית, החורגת מעניינם של הצדדים להליך, או למקרים בהם מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת. למשל, כאשר מדובר בפגיעה שאינה מידתית בזכויות הנאשם; עוול היורד לשורשו של עניין; או פגם מהותי שנפל בהחלטתו של בית המשפט (בש"פ 1194/15 פלוני נ' מדינת ישראל (17.2.2015)); בש"פ 3289/15 עזאלדין נ' מדינת ישראל (7.6.2015); בש"פ 5140/14 אגבאריה נ' מדינת ישראל (5.8.2014)). הבקשה שלפניי נוגעת כל כולה לעניינו הפרטי של המבקש, היא אינה מעלה כל שאלה ציבורית עקרונית, ואין עולות ממנה נסיבות מיוחדות המצדיקות מתן רשות ערעור בפני ערכאה שלישית. מטעם זה בלבד דין הבקשה להידחות.

11. בבחינת למעלה מן הצורך, אציין כי אין בידי לקבל את טענותיו של המבקש גם לגופו של עניין. המלצתו של שירות המבחן, במסגרת התסקיר המשלים, לא נעלמה מעיניו של בית המשפט המחוזי. יש להזכיר, בראש ובראשונה, כי בית המשפט אינו מחויב לקבל את המלצת שירות המבחן, חרף המשקל אשר, ככלל, ניתן להמלצות אלו. גם בעובדה כי בית המשפט המחוזי דחה את החלטתו של בית המשפט לתעבורה, בשאלת היתכנותה העקרונית של חלופת מעצר, אין בה כדי להצדיק, כשלעצמה, מתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי". בנסיבות המקרה דנן, שוכנעתי כי בדין קבע בית המשפט המחוזי שבעניינו של המבקש לא ניתן ליתן בו אמון במידה הדרושה לשם שחרורו לחלופת מעצר, ולפיכך, היה מקום להורות על מעצרו עד לתום ההליכים במשפטו. זאת, לנוכח מסוכנותו הגבוהה של המבקש, הנלמדת מעברו התעבורתי המכביד ביותר, הכולל, בין היתר, שתי הרשעות קודמות בביצוע עבירות של נהיגה בפסילה. ביתר שאת אמורים הדברים, שעה שהמבקש לא הצדיק את האמון שניתן בו בעבר, עת ביצע את העבירות בתיק דנן שעה שמעל לראשו ריחף עונש של מאסר מותנה בן 12 חודשים.

12. אשר על כן, הבקשה לרשות ערר נדחית בזאת.

ניתנה היום, י"ב בטבת התשע"ז (10.1.2017).

ש ו פ ט